

povavec na leto 17 gld. 20 kr. To breme se od cenilne vrednosti ne odtegne (§ 21. odst. 2. cen. reda).¹⁾

Vrednost nepremičnine, če se vzdrže bremena, pod IV. navedena, je . . . . . 17847 gld. 30 kr.

Odštevsji ta bremena in

sicer pod 1	gld. 1500—		
pod 2	» 15—		
pod 3	» 20—	1535	» — »
ima pa posestvo vrednost		16312	gld. 30 kr.

Cenivca zahtevata za svoj trud in cenilno mnenje vsak 3 gld.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Odpremnik (spedizioniere) je odgovoren pošiljavcu (mittente) za škodo, provzročeno mu, kedar je navzlic njegovi prepovedi izročil blago namenjeniku (destinatario).

Z razsodbo od 17. dec. 1897. leta, št. 11182 obsodilo je c. kr. trgovinsko in pomorsko sodišče v Trstu toženo trgovinsko firmo R. in F., da plati tožiteljici, trgovinski firmi R. in S. s tožbo od 24. junija 1896. leta, št. 11914, vtoženih 127 gld. 25 kr. za škodo, njej provzročeno, ker je bila oddala vkljub njeni prepovedi namenjeniku A. S. K. v M. S. naročeno trgovinsko blago, in je opiralo to svojo razsodbo na te-le razloge:

Toženki izročila je tožiteljica blago, navedeno v računu blaga (fakturi) pod *F*, da je odpravi namenjeniku A. S. K. v M. S. Iz priloge pod *A*, namreč iz opremnice pošiljavčeve in iz zaznamka

¹⁾ V obrazcu cen. zapisnika, priobčenem v št. 23. „Zeitschrift für Notariat“ 1897. l. cenijo se zakupne pravice jednostavno s svoto zakupnine, katero mora plačevati zakupovalec od dneva cenitve do poteka zakupne dobe. S tem pa niso cenjene zakupne pravice kot breme ampak kot dobro. V poštev pa pride le prvo, ker je ustanoviti podlago morebitnim odškodninskim zahtevam zakupovavca. V našem obrazcu tudi ne cenimo čistega dobička, ker po propisu obč. drž. zak. znači zakup to, da zakupovavec tujo stvar s svojim trudom obdeluje in je torej v zakupno pravico všteti tudi vrednost zakupovavčevega truda.

tožene firme pod *B*, v kateri je napisano: Izročili ste nam za odpravljanje te-le butare blaga (colli) — vidi se prav jasno, da je prišla toženka od tožiteljice blago, naznačeno v računu pod *F*.

Po jasni določbi člena 402. trg. zak. je pošiljavec kakega blaga ovlaščen ustaviti pošiljatev in izročitev istega namenjeniku, dokler ni bila le-temu izročena izkaznica o blagu (polizza di legittimazione), dospelim na opredeljeno mesto. Ker je bila tožiteljica ukazala toženki, naj ustavi pošiljatev omenjenega blaga, najemniku še neprispesvega, bila je le-ta zavezana, izpolniti ta ukaz in pogledom na absolutno določbo že navedenega člena ni mogla ona, istemu ukazu ne podvrški se, izpričevati le-tega odklonjenja sklicavanjem na dogovore in na druge pravne razmere, nastavše v tem med njo in med namenjenikom, in če bi tožiteljica tudi kaj vedela ali ne vedela — kakor je bilo v navzočnem slučaju — o teh dogovorih in pravnih razmerah.

Besede, ki jih je čitati v računu pod *F*: »po vašem ukazu na vaš račun in na vašo pogibelj odposlano po odpravniku R. in F.,« nanašajo se, kakor je izvestno, le na naročbo in na način odpravljenja naročenega blaga in na okolnost, ki se sama po sebi razume, da bo potovalo blago na račun in na pogibelj kupčevo in ne utesnjujejo torej prav v ničem pravice pošiljavčeve, da ne bi smel ustaviti pošiljatve in izročitve blaga.

Navzlic ponovljenim prepovedim, dospevšim jej od tožiteljice, izročila je toženka blago namenjeniku in temu dosledno mora trpeti ona vse posledice, nastale iz tega nezakonitega njenega postopanja in povrniti tožiteljici vso škodo, njej provzročeno.

Le-te škode je pa iskati v razločku med kupnino blaga, ki je znašala slovom računa pod *F* 428 gld. 10 kr., in med svoto 310 gld., ki jo je dobila tožiteljica pōtem poravnave iz stečajne sklade (konkurzne mase) namenjenikove, in opredeliti jo je v vtoženem znesku tem bolj, ker ni izpodbijala toženka te svote in ker se koncem koncev vidi tudi iz priloge pod *H*, da je dobila tožiteljica za vprašavno blago le to svoto. Iz iste priloge pod *H* je tudi videti, da se ni posrečilo tožiteljici dobiti na omenjeni račun od kupca, v stečaj padlega, kake večje svote od zgoraj navedene, in še to je smatrati vsekakor ugodno, saj odgovarja 72%. Vrhu tega ni toženka še trdila ne, a kamoli dokazala, da bi to-

žiteljica upotrebljenjem večje marljivosti bila mogla doseči kako višjo svoto.

Na podlogi vseh teh uvaženj bilo je treba vslišati zahtevanje, v tožbi izraženo, in obsoditi toženko v povračilo pravnih stroškov.

Z rabsodbo od 17. marcija 1898. leta, B. c. 162/98 odbilo je c. kr. višje deželno sodišče tržaško tožiteljčino zahtevanje ter jo obsodilo v povračilo pravnih in prizivnih stroškov iz teh-le razlogov:

Tožiteljica zahteva, da jej povrni toženka škodo, ker ni izpolnila njenega ukaza, slovom katerega bi ji imela dati nazaj vse blago, ki ni bilo še izročeno kupcu A. S. K., da jej povrni namreč to škodo v vtoženem znesku, ker ni mogla dobiti za isto blago odkupca, med tem tega padlega v stečaj, nego 72 %, rekše v znesku, sestojecem v razločku med pravo kupnino blaga in med svoto, za isto blago dobljeno.

Po §-u 429. obč. drž. zak. imajo se poslane reči praviloma šele tedaj za prodane, kedar jih je prijernik prijel; razven, ko bi bil on sam odločil ali potrdil, kako da naj mu se pošljejo. V poslednjem le-tem slučaju smatra se torej blago poslanim, kadar je pošiljavec izročil je v posest osobi, katero je naznačil namenjenik. Z zakonito le-to določbo soglaša tudi določba čl. 345. trg. zak., po kateri nosi kupec vso nevarnost, kateri je blago podvrženo, čem je bilo ono izročeno odpremniku, ali vozniku, ali pa drugi osobi, določeni za odpravljanje; čem je bilo torej izročeno blago eni ali drugi teh osob, prešlo je ono v polno vlast namenjenikovo in brez njegovega privoljenja ni se smelo več ž njim razpolagati.

Tožiteljica je sama priznala, da je bila izročitev blaga zvršena na roke toženke prav tako, kakor je hotel kupec in iz računa blaga od tožiteljice predloženega pod *F*, vidi se, da je bilo blago izročeno toženki na račun in na nevarnost kupčevo. Če prav je v prilogah *A*, *B* navedeno, da je bilo blago izročeno toženki za napravlanje, in če prav se je ona obvezala, da odpravi blago na svoje mesto, ne izhaja še iz tega, da je prevzela toženka dolžnosti voznika, ker niti trdilo se ni, da se je toženka zavezala, da odvede ona sama isto blago na mesto svojega opredeljenja (čl. 385. trg. zak.). Obvezanost toženke bila je obvezanost odpremnika z dolžnostmi, načrtanimi v čl. 380. in v naslednjih členih trg. zak. Za tako obvezanost ni pa vpotrebljavati zakonitih določeb, krepstnih za

poslove v prevažanji (affari di trasporto). Tudi čl. 402. trg. zak. nanaša se le na pravne razmere, nastavše iz pogodbe za prevažanje, in na izpolnjenje te pogodbe odnaša se tudi izkaznica, katere se niti omenilo ni v navzočem slučaju, v katerem je bila namreč izročanjem blaga na račun kupca na roke njegovega odpremnika po vsem izpolnjena kupo-prodajna pogodba. Vprašavno blago nahajalo se je sicer za omenjenega ukaza še v oblasti toženke, ali ono je bilo že kupčeva lastnina in toženka ni bila torej ovlaščena dati je tožiteljici nazaj, in temu dosledno ne more ona niti odgovarjati za škodo, ki je morda potem poslovanji tožiteljici nastala:

C. kr. najvišje sodišče je pa z odločbo od 4. maja 1898. l., št. 5538 promenilo razsodbo višjega deželnega sodišča tržaškega, delo z nova v moč razsodbo prve stopnje in obsodilo toženko v povračilo pravnih, prizivnih in presodnih stroškov oprši se na te-le razloge:

Kedar gre za predajo blaga iz jednega kraja v drugi kraj, treba je ozirati se v trgovinskih poslovih ne samo na določbe §-a 429. obč. drž. zak. in čl. 345. trg. zak., nego tudi na vse druge zakonite določbe, govoreče o odpremi in pošiljatvi blaga. Čem je izročil pošiljavec blago odpremniku, da bi je odpravil le-ta namenjeniku in to tudi tedaj, kadar je namenjenik sam naznačil prodavcu odpremnika, nastalo je med pošiljavcem in med odpremnikom pooblastno (mandatno) razmerje, po katerem mora le-ta točno izpolniti pošiljavčeve odredbe, namreč odredbe svojega ukazodavca (Auftragsgeber) pod svojo odgovornostjo za vse možne posledice. Na temelji tega pooblaščenja sklepa odpremnik v imeni in na račun pošiljavčev pogodbo za prevažanje blaga, vznik postaja tem načinom podupravitelj (Submandatar) pošiljavčev in ozirom na to je vporabljeni določbe čl. 402. trg. zak., slovom katerih je ovlaščen pošiljavec jemati vzniku blago nazaj tudi v pravnem razmerji, nastavšem med njim in med odpremnikom.

Pogledom na vse to pride se do sklepa, da je bila tožiteljica vlaščena, preklicati svoj nalog, po katerem je imela odpraviti toženka namenjeniku A. S. K. blago, naznačeno v prilogah *A*, *B*, — da je po, takem preklici izključeno nastopljenje pravnih posledic, označenih v čl. 345. trg. zak. odnosno na prehod blaga v namenjenikovo last in da je ostalo isto vedno še pošiljavčeva lastnina,

da pooblastno razmerje, ki je bilo bojda nastalo med odpremnikom in namenjenikom glede prevzemanja in čuvanja blaga, ni moglo nikakor ne preminjati pogodbenih razmer med odpremnikom in namenjenikom glede prevzemanja in čuvanja blaga, ni moglo nikakor ne preminjati pogodbenih razmer med odpremnikom in pošiljavcem in to tem manj, ker v navzočem slučaju pošiljavec še vedel ni, da je imel odpremnik tudi kako drugo tako pooblaščenje, ki je presegalo odpremniška poslovanja.

Ker ni postopala torej toženka po naredbah svojega ukazodavca, odgovorna je ona za samoljubno svojo delovanje in temu dosledno mora tudi povrniti tožiteljici škodo, nastavšo neizpolnjenjem tožiteljicinih odredob, katero so prvi sodniki prav primerno določili v vtoženem znesku. T.

b) Določba dvornega dekreta z dne 4. oktobra 1833, št. 2633. zb. pr. zak. je „per analogiam“ uporabna tudi za notarje.

Notar I. zastopal je lansko leto stranko Jurija L. v sumarično obravnavani pravdi. Ker ni hotela stranka z lepa poravnati pristojbin pooblaščenega notarja, vložil je proti njej tožbo na plačilo ekspensara, sklicevaje se na določila §-ov 1152., 1163. in 1014. obč. drž. zak. in na § 5. notarskega reda, iz katerih izhaja, da gre plačilo notarjem po določitih o mezdni pogodbi. Tožena stranka pa se je opirala na dvorni dekret z dne 4. oktobra 1833, št. 2633. zb. pr. zak. ter je zahtevala poprejšnje likvidovanje iztoženih pristojbin.

C. kr. okr. sodišče v Kozjem je z rzsodbo z dne 29. decembra 1896, št. 8712. začasno zavrnilo tožbeno zahtevanje iz nastopnih razlogov:

Po §-u 4. zakona z dne 26. marcija 1890, št. 58. drž. zak. velja takozvana odvetniška tarifa tudi tedaj, kedar v njej označene opravke delajo notarji, ako so zato upravičeni in če nagrada ni uravnana z določili notarske tarife ali ni odmerjena po pristojbinski tarifi za notarje, kakor sodne komisarje. Od tega dneva, ko je stopil označeni zakon v veljavo, se ne dado več notarji, ki zastopajo stranke v spornih stvareh, smatrati priprostimi pooblaščenici v vprašanji zastran pristojbin, ampak se jih je postavilo v jedno

vrsto z odvetniki; — zanje velja torej od omenjenega dne »per analogiam« tudi dvorni dekret z dne 4. oktobra 1833, št. 2633. zb. pr. zak. Po tem dekretu pa mora odvetnik (notar) poprej dati odmeriti stroške ali pristojbine, ki jih hoče iztirjati od zastopane stranke sodnim potom, in ker tožitelj tega storil ni, zato je začasno odbiti tožbeno zahtevo.

C. kr. viš. dež. sodišče v Gradcu je z odločbo z dne 7. junija 1898, opr. št. Bc II 116/98 potrdilo razsodbo prvega sodnika iz teh-le razlogov:

Stroški, ki sestavljajo tožbeno zahtevo, izvirajo iz zastopanja v spornih stvareh. Glede nagrade za to zastopanje ni uporabna določba §-a 5., odst. 4 not. reda, po katerem gre notarjem nagrada za sestavo spisov po zakonitih določilih o mezdni pogodbi. Ker je pa tožiteljevo plačilo za toženčevo pravdno postopanje v zmislu zakona z dne 26. marca 1890, št. 58. drž. zak. odmeriti po odvetniški, z min. naredbo z dne 26. junija 1890, št. 129. drž. zak. razglašeni tarifi, ni dvombe, da je tožitelj kakor notar per analogiam dvorn. dekreta z dne 4. oktobra 1833, št. 2633. zb. pr. zak. le opravičen iztožiti vgotovljene pravdne stroške. Začasno zavrtajuče razsodilo prvega sodnika je torej opravičeno.

Kazensko pravo.

K pojmu zvijače (§ 197. kaz. zak.). — Vedoma storjena ovadba radi hudodelstva ne vstanovi vsikdar hudodelstva po §-u 209. kaz. zak. — O razdelitvi stroškov po §-u 390. kaz. pr. r.

(Odločba c. kr. kasacijskega sodišča z dne 1. aprila 1898, št. 1895.)

Na podlagi obtožbe c. kr. drž. pravdnštva z dne 28. septembra 1897, št. 4318 je c. kr. dež. sodišče v Ljubljani dne 30. decembra 1897, št. 13.093 razsodilo:

Obtoženi Matevž Zd. je kriv hudodelstva:

I. goljufije po §-ih 197. in 200. kaz. zak., storjenega s tem, da je, ko je tožil dne 13. julija 1894 na c. kr. za m. del. okr. sodišči ljubljanskem Matevža L. na plačilo stanarine, za svojo (L-ovo) mater dolžne v znesku 30 glđ. in mu je to svoto plačal L. dne 7. avgusta 1894, ter je obtoženec to na potrdilu z lastno-ročnim podpisom potrdil in se zavezal, da uniči tožbo, o koji se

ima pri razpravi dne 23. avgusta 1894 razsojevati, — Matevža L. pripravil do tega, da, zanašaje se na to obljubo, k temu naroku ni prišel, na kar je povzročil obtoženec proti njemu kontumačno razsodbo in zadobil 10. julija 1897 na njeni podlagi dovolitev ru-bežni in cenitev L-oga premičnega premoženja radi teh dolžnih 30 gld. s prip., Matevža L. in sodišče zvitim dejanjem in z zvitimi navedbami v zmoto pripravil, vsled koje ima prvi škodo, znaša-jočo več kot 25 gld.

II. obrekovanja po §-u 209. kaz. zak., storjenega s tem, da je isti v vlogi na državno pravdnštvo z dne 24. septembra 1897. po krivem dolžil Matevža L.:

a) da je sub I. omenjeno potrdilo, oziroma njegov podpis na tem ponaredil; in

b) da je njega po krivem ovadil, da hoče s silo 30 gld. od njega itzirjati,

s tem pa pri gosposki, podtikovaje mu hudodelstvo goljufije in obrekovanja, po krivem ovadil ter prosil, naj se uvede proti njemu preiskava radi teh hudodelstev; in se obsodi po §-u 210. z ozirom na § 34. kaz. zak. na 14 mesecev težke ječe, poostrene s postom na mesec, in po §-u 389. kaz. pr. r., da povrne stroške kaz. postopanja in izvršitve.

Razlogi:

I. Matevž L. je prevzel poroštvo glede stanarine 30 gld. za svojo mater nasproti lastniku v najem vzetega stanovanja, obto-žencu Matevžu Zd.

Matevž Zd. vložil je radi tega zneska dne 13. julija 1894 pri c. kr. za m. del. okr. sodišči v Ljubljani malotno tožbo proti Matevžu L. ter je bil narok o isti določen na 23. avgusta 1894.

Dne 7. avgusta 1894 plačal pa je Matevž L. to svoto Ma-tevžu Zd. in si dal to tudi potrditi. V dotični listini potrdil je Zd. prejem svote 30 gld., kakor za L-ovo mater dolžno stanarino, in se hkrati tudi zavezal, da vniči odpoved stanovanja in tožbo, o koji je bil narok na dan 23. avgusta 1894 določen. Tega dne je pa vzlic svoji obvezi dosegel kontumačno razsodbo proti Ma-tevžu L., ker le-ta, zanašaje se na poštenost Matevža Zd., k na-roku ni prišel. Radi tega je bil obsojen, da mora plačati ome-njenih 30 gld. s prip.

Matevž Zd. je potem čakal skoraj 3 leta, najbrže, da bi L. pozabil, da je že dolg poplačal, ali da bi potrdilno listino izgubil, ali jo kam založil in je šele dne 31. maja 1897 prosil rubežni in cenitve dolžnikovega premičnega imetja, brezdvomno radi tega, da bi mu L. moral še jedenkrat plačati omenjeni dolg.

Glede potrdila navajal je obtoženec s prva, da je njegov podpis na tem potrdilu ponarejen; ko pa sta zvedenca v pisavi to njegovo trditev ovrгла, izreki odločno mnenje, da tega podpisa ni storil nihče drugi, nego obtoženec sam, in ko se je ob hišni raziskavi pri njem v knjigi našla upisana svota 30 gld., češ, dne 7. avgusta 1894 od Matevža L. plačana — dotlej je obtoženec tudi te zanikal, da bi mu bil L. omenjenega dne sploh kaj plačal — priznal je (Matevž Zd.), da je le-to potrdilo v istini podpisal, a se izgovarjal, da ga je L. vjel za podpis, da ni vedel, kaj podpiše in da je svoto 30 gld. od L-a dne 7. avgusta 1894 prejel, a ne na račun stanarine, kojo mu je dolževala L-ova mati, ampak na stanarino, kojo mu je dolžan L. sam, vsled česar je tudi L-ov dolg v znesku 202 gld. znižal na 172 gld.

Le-ta obtoženčev zagovor nasprotuje pa odločnemu pričevanju Matevža L., ki je pod prisego potrdil da on ni bil nikdar dolžan nasprotniku 202 gld., — nasprotuje pa tudi dejanskim razmeram, kajti ni misliti, da bi bil Matevž L. plačal dne 7. avgusta 1894 na račun lastne dolžne stanarine 30 gld., ko ga je vender tožil obtoženec ravnoisti čas za jednako svoto, češ za mater dolžno stanarino; nego veliko verjetnejše je, da je hotel Matevž L., plačavši Matevžu Zd. 30 gld., le doseči, da poslednji že naperjeno tožbo ustavi.

Obtoženec je s tem zvitim dejanjem hotel Matevža L. in sodišče v zmoto pripraviti, vsled katere bi imel L. škode nad 25 gld. v svoji imovini.

II. Ko je Matevž L. obtoženca radi prej omenjenega goljufivega dejanja pri c. kr. drž. pravdnistvu ovadil, je obtoženec proti njemu vložil pri istem ovadbo radi hudodelstva goljufije in obrekovanja; v le-tej obdolžuje Matevža L., da je ponaredil že omenjeno plačilno potrdilo ali vsaj podpis na njem. Toda ta obdolžitev se je skazala zgolj izmišljeno, kar je obtoženec tekom razprave sam pripoznal.

A tudi podtikanje hudodelstva obrekovanja je z ozirom na že omenjene okoliščine očitno lažljivo, ker je c. kr. drž. pravd-

ništvo ovadbo Matevža L. smatralo toli utemeljeno, da je obtožbo dvignilo jedino le proti Matevžu Zd.

S tem svojim dejanjem je pa Matevž Zd. Matevža L. pri gosposki po krivem ovadil, podtikaje mu hudodelstva goljufije in obrekovanja, in tako zakrivil hudodelstvo obrekovanja po §-u 209. kaz. zak.

Kazen se je odmerila po §-u 200., ozir. §-u 34. kaz. zak., a izrek o stroških se opira na § 389. kaz. pr. r.

V pravočasno zglašeni in razloženi ničnostni pritožbi trdil je Matevž Zd., kazaje na § 281., št. 9. in 10. kaz. pr. r., da ad I.) v kontumaciji Matevža L. ni videti nobenega zvitega dejanja in tudi ne namena, odnosno ne objektivne možnosti, Matevža L. s tem dejanjem v škodo pripraviti; posebno, če se pomisli, da mu L. ni bil samo 30 gld. za materino stanarino, ampak tudi 202 gld. za svojo osebo dolžan, in da mu je bilo prosto, proti kontumačni razsodbi in eksekuciji uporabiti pomočke in pravice, pristojne mu po civilnem pravu. — Ovadba, omenjena ad II.) je pa sploh posledica nasprotnikove, po njegovi misli povsem krive ovadbe, proti kateri se je moral braniti, to pa je ravno storil, vloživši proti Matevžu L. ovadbo zaradi obrekovanja, ne da bi se v tem nahajal »dolus«, ki je k ustanovitvi hudodelstva po §-u 209. potreben.

C. kr. najvišje kasacijsko sodišče je dne 1. aprila 1898, ad št. 1895 v javni seji, zaslišavši generalnega prokuratorja, sklenilo:

Ničnostna pritožba se, kolikor je naperjena proti obsodbi zaradi hudodelstva goljufije po §-ih 197. in 200. kaz. zak. in hudodelstva obrekovanja, storjenega krivičnim obdolženjem zaradi goljufije po §-u 209. kaz. zak., zavrže; kolikor pa ista zadeva obsojo zaradi hudodelstva obrekovanja, po ravnokar navedenem zakonu (§ 209.) storjenega s spodaj naznačeno obdolžitvijo, se jej ugodi, izpodbijana razsodba se v tem oziru in tako tudi v izreku radi kazni razveljavi, v stvari sami po razsodi tako-le:

Matevž Zd. se v smislu §-a 259., št. 3 kaz. pr. r. oprosti od obtožbe, češ, da je s tem, ker je v svoji, c. kr. državnemu pravdništvu v Ljubljani dne 24. septembra 1897 predloženi ovadbi Matevža L. po krivem obdolžil, da ga (Matevža Zd.) je Matevž L. po krivem ovadil, da je on (Matevž Zd. siloma od njega (Matevža L.) svoto 30 gld. zvršilom izterjati skušal, in da je tako

Matevža L. pri gosposki zaradi hudodelstva obrekovanja po krivem zatožil in prosil, naj se proti Matevžu L. zaradi tega hudodelstva uvede preiskava, — pregrešil hudodelstvo obrekovanja po §-u 209. kaz. zak.

Matevž Zd. se radi še ostalih hudodelstev po §-u 210., odstavek 1. in §-u 34. kaz. zak. obsodi za dvanajst mesecev v težko ječo, poostreno s postom vsaki mesec.

Dalje se obtoženec oprošča dolžnosti, povrniti stroške kassijskega postopanja, dočim izpodbijana rabsodba, kolikor zadeva stroške postopanja prve stopinje in zvršitve kazni, ostane nespremenjena.

Razlogi:

Ničnostni pritožitelj zatrjuje in vidi v tem tudi ničnostni vzrok §-a 289., št. 9 *lit. a* kaz. pr. r., da se v le-tem slučaju ne nahajajo k zločinstvu goljufije potrebni znaki zvijače, objektivne zmožnosti škodovanja in namena škodovati. — Vse postopanje obtoženčevo, kakoršno je imelo sodeče sodišče dokazano pred očmi, zlasti, kako je obtoženec povzročil, da je toženi Matevž L. od obravnave, razpisane na 23. avgusta 1894, izostal; kako si je obtoženec le-to izostanje v to svrho izkoristil, da si je pridobil rabsodbo in pri tej priliki, zamolčavši, da je že 7. avgusta 1894 plačilo prejel, s tem, da je kontumacijo predlagal, vzdrževal trditev tožbe, da za svojo tožbeno zahtevo še ni poplačan, in končno, kako je v zvršilni prošnji izrecno povdarjal, da nasprotnik (Matevž L.) plačati neče, vse to se kaže zgolj le kakor cela vrsta zvitih dejanj, kojih se je posluževal obtoženec, da bi premotil svojega pravdnega nasprotnika in tako tudi sodnika, katerega veže tudi jednostranska trditev prišedše, oziroma izvršujoče stranke; pri tem se v rabsodbi izrecno povdarja, da je obtoženec, predlagajoč zvršilno prošnjo, brezdvomno se na to zanašal, da je nasprotnik tekom let pozabil, da je dolg že pobotal, ali pa da je isti izgubil pobotnico. — Če obtoženec pogreša znak zvijače v tem, da je dolžnik rabsodbo prejel ter vedel, da jo upnik lahko zvrši, onda prezira to, da se je zmotenje nasprotnika dovršilo nekaj že pred dostavljenjem rabsodbe, da je v obeh slučajih bil sodnik v zmoto pripravljen, da dolžnik sprevideti ni mogel, da bode upnik navzlic prejetemu plačilu dolga se posluževal zvršila, in da uprav to izkoriščanje nasprotnikovega zaupanja obsega vtelešenje zvijače. — Le-ta okolnost pa ne izgubi

svoje važnosti, če se navaja, da prekanjenemu ni možnost odvzeta, odvrniti od sebe škodo, oziroma kvarljive nasledke, provzročene po goljufiji, in če obtoženec meni, da v neizpolnenji Matevžu L. dane obljube se ne nahaja še nikaka zvižaja, dvigne s tem le jedno samo dejstvo iz cele vrste dejanj, ki nameravajo dovršiti goljufivi namen, dočim pušča vsa druga brezobzirno na strani. —

Zanikanje namena (nasprotnika) oškodovati, je v protislovji z dokazanimi določili razsodbe, ki so merodajna za kasacijsko sodišče; kajti neoporečno se ondu zatrjuje, da je imel obtoženec namen, prejeti plačilo že poravnane dolga še jedenkrat, toraj oškodovati nasprotnika za toliko, kolikor znaša le-ta dolg; — in je z ozirom na to obtoženčevu, z dejanskimi podatki razsodbe v protislovji nahajajočo se trditev, da je imel on proti Matevžu L. dvoje terjatev: jedno za 202 gld. in drugo za 30 gld., in da je plačano svoto 30 gld. odračunal pri večjem teh dolgov, — brez pomena.

Kar zadeva zanikanja objektivne možnosti oškodovanja, zadošča proti temu opomniti, da oškodovancu pristoječe izpodbijanje po goljufiji dognanega stališča sicer zamore že utemeljeno kaznivost odpraviti, ali dejanju značaj dopustnega učinjenja podeliti; da pa ne glede na to se že v tem, da je vsled postopanja obtoženčevega nastalo neugodno pravno stališče, da je zasledovanje prava glede na določila o opravičenji izostanja od razprave in ustanovitev zvršila potom opozicijske tožbe postalo težavneje — nahaja možnost oškodovanja, ki zadošča za pojem »goljufije«. Konečno dokazuje tudi pridobitev razsodbe in zvršila, da so bila dejanja obtoženčeva sposobna, provzročiti škodo, ki jo je imel v misli.

Iz teh razlogov bilo je ničnostno, proti obsodbi zaradi hudodelstva goljufije dvigneno pritožbo, kolikor se opira na ničnostni razlog §-a 281., št. 9, *lit. a* kaz. pr. r., zavrnuti; dočim ni bilo moči še daljnega v pritožbi navedenega ničnostnega razloga št. 10. istega §-a, in sicer zaradi tega ne v poštrev jemati, ker se o tem pritožba ni bila obrazložila.

Kar zadeva obsojo zaradi hudodelstva obrekovanja, je sodišče dognalo, da je obtoženec v svoji, c. kr. državnemu pravdnistvu dne 24. septembra 1897 podani ovadbi Matevžu L. podtikal hudodelstvo goljufije, storjenega s prenarejo listine, in mu podtikal hudodelstvo obrekovanja, storjenega s tem, da je

(Matevža L.) po krivem ovadil zaradi izsilovanja. V razlogih razsodbe se povdarja, da ovadba obdolžuje Matevža L., da je ponaredil potrdilo obtoženčevo o svoti 30 gld., ali vsaj podpis obtoženca na istem, in da je ta obdolžitev izmišljena; kajti obtoženec sam v svojem zagovoru pripozna, da le-ta dolžitev ni resnična.

Če torej ničnostna pritožba izpodbija razsodbo v tej točki zaradi tega, ker je obdolženec le-to ovadbo vložil zgolj v svrhu svoje obrambe, pušča ista v nemar dejanske ugotovitve razsodbe, in je razven tega tudi neutemeljena v tem, ker pravica, braniti (zagovarjati) se, obdolžencu nikakor ne podaje svobodnice, doprinesati v to svrhu kaznjiva dejanja.

Temu nasproti pa ni moči prezreti, da je pritožba, kolikor zadeva obsojstvo zaradi tistega dela ovadbe, v kojem se Matevžu L. predbaciva storjeno obrekovanje, opravičena. Najpopreje je razumevanje sodišča v tem oziru pravopomotno, ker vidi isto v tem, da je ovadba Matevža L. provzročila obtožbo državnega pravdnštva, že zadostni vzrok, smatrati protiovadbo obtoženčevo, da ga je Matevž L. s svojo ovadbo obrekoval, izmišljeno.

Razven tega je pa vsebino tega dela inkriminovane ovadbe uvaževati v svoji skupnosti, vsled koje jo sme smatrati zgolj le za izjavo obtoženca, da je krivična od Matevža L. proti njemu izrečena obdolžitev, da vodi (obtoženec) o svojih terjatvah v goljuživem namenu dvojni knjigi, in da je od Matevža L. potom zvršila iz že razveljavljenega naslova hotel izsiliti 30 gld.

Če obtoženec imenuje tako postopanje obrekovanje, tedaj je v tem z ozirom na ta razmotrivanja videti jedino le zavrnitev dvignene obdolžitve kot neistinite, torej dejanje, nahajajoče se v mejah obdolžencu pristojne pravice, da se brani.

Vnovič odmerjena kazen je krivdi obtoženca primerna.

Izrek, da se ga je oprostilo od povrnitve stroškov kasacijskega postopanja, se opira še na določbe §-a 390. kaz. pr. r., dočim je bilo izpodbijano razsodbo v točki zaradi stroškov pustiti nespremenjeno, oziraje se na to, da postopanje zaradi kaznjivega dejanja, od kojega se je obtoženca oprostilo, ni provzročilo nikakih posebnih stroškov.

Vzklic obtoženca radi odmere kazni rešen je v dotičnem novem izreku, provzročinem po deloma ugodnem izhodu ničnostne pritožbe.

